

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th March, 2025

INKLYUZIV TA'LIMDA ALOHIDA YORDAMGA MUHTOJ BOLALAR TA'LIMI JARAYONIDA AXBOROT KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

K.G. Sadirova

PhD, v.b. dotsenti

Nizomiy nomidagi TDPU

Surdopedagogika va MPKA kafedrası

M.M.Turdimurodova

magistranti Surdopedagogika yo'nalishi 2-bosqich

Annotatsiya:

Ushbu maqolada alohida yordamga muhtoj bolalar uchun ta'lim olish jarayonini qo'llab-quvvatlash uchun texnologiyalarning turli xususiyatlari va yondashuvlari ko'rib chiqiladi. Braill yozish sistemasi, virtual haqiqat (VR), sensor texnologiyalar, va individual ta'lim platformalari kabi zamonaviy vositalar va dasturlar bolalarning ta'lim olish jarayonida qanday yordam berishi va ularning rivojlanishida qanday rol o'ynashi tahlil etiladi.

Kalit so'zlar: inklyuziv ta'lim, alohida yordamga muhtoj bolalar, texnologiyalar, interaktiv dasturlar, virtual haqiqat, sensor texnologiyalari, ta'lim platformalari

Alohida yordamga muhtoj bolalarni ta'lim olishini qo'llab-quvvatlash uchun texnologiyalar turli xususiyatlarga ega bo'lishi, ularni o'rganish va rivojlantirishda yordam bera olishi mumkin. Quyidagi texnologiyalar alohida yordamga muhtoj bolalarni ta'lim olishni qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydiganlardir: Texnologik vositalar va dasturlar: Ushbu vositalar alohida yordamga muhtoj bolalar uchun mo'ljallangan bo'lishi kerak. Misol uchun, Braill yozish sistemasi uchun maxsus 3D-printerlar yoki boshqa maxsus qurilmalar. Ixtiyoriy dasturlar va ilova o'yinlar alohida yordamga muhtoj bolalar uchun rivojlantirilgan bo'lishi kerak. Bu

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th March, 2025

dasturlar va ilovalar, o'quvchilarning o'zlashtirishlarini va ma'naviy rivojlanishlarini oshirishga yordam bera olish uchun mo'ljallangan bo'lishi mumkin. Virtual va Augmented Reality (VR va AR): Virtual va augmented reality vositalari alohida yordamga muhtoj bolalarni ta'lim olishda ilg'or bo'lishi mumkin. VR va AR, o'quvchilarga interaktiv ta'lim olish va real dunyoda o'rganishlari uchun imkoniyat yaratadi. Virtual ekskursiyalar alohida yordamga muhtoj bolalarni qiziqishlari va ma'lumotlarini oshirish uchun foydalanishga imkoniyat yaratadi.

Sensory Integration Technologies: Sensor texnologiyalari, alohida yordamga muhtoj bolalarning tasavvurlarini, hissiyotlarini rivojlantirishda muhim rol o'ynayadi. Bu texnologiyalar, o'quvchilarning jismoniy va tuyg'ularini bir-biriga bog'lashda yordam beradi. Sensory eksperimentlar va simulyatsiyalar, alohida yordamga muhtoj bolalarning ma'lumotlarni tasvir etish va tushuntirish uchun mo'ljallangan bo'lishi kerak.

Text-to-Speech (TTS) va Speech-to-Text (STT) Texnologiyalari: Bu texnologiyalar, alohida yordamga muhtoj bolalarning o'qish va yozish jarayonlarini qulaylash uchun yordam bera olishadi. O'quvchilar uchun audiolavhalar yaratishda, ma'lumotlarni tinglash va ularni o'zgartirishlari uchun foydalanishga imkoniyat yaratadi.

Individual Ta'lim Platformalari: Alohida yordamga muhtoj bolalar uchun mo'ljallangan ta'lim platformalari, ularni o'rganish va rivojlantirishda yordam bera olish uchun maxsus modullarga ega bo'lishi kerak. Har bir o'quvchining rivojlanishini kuzatish, ta'lim rejasi va maqsadlarini individual ravishda tuzish uchun imkoniyat yaratadi.

Adaptive Learning Systems: Adaptive ta'lim tizimlari, alohida yordamga muhtoj bolalar uchun ta'lim materiallarini o'rganish darajasini o'rganish va moslashtirishda yordam bera olish uchun mo'ljallangan bo'lishi kerak. Bu tizimlar o'quvchilar bilan individual ravishda ishlash va ularning o'rganish jarayonida yangi bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish uchun moslashtirilganlik tashkil etishga yordam bera olishi mumkin.

Bu texnologiyalar, alohida yordamga muhtoj bolalarni ta'lim olishni qo'llab-quvvatlashda va ularni qanday qilib o'rganishlari va rivojlantirishlari uchun imkoniyat yaratishda o'zlarini ko'rsatadigan yondashuvlar. Bu vositalar va

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th March, 2025

texnologiyalar, o'quvchilarning ma'lumotlarni o'rganish va o'zlashtirishlarini kuzatish, ularni interaktiv ravishda ta'lim olishlari, va o'rganish jarayonida o'zlarini yanada rivojlantirishlari uchun foydalaniladi. Inklyuziv ta'limda bosqichma-bosqich qo'shish texnologiyasi, o'quvchilarning turli bosqichlardagi o'rganishlarini va rivojlanishlarini oshirish, ularning ma'lumotlarni tushuntirish va mustaqil o'rganishlarini ta'minlashda yordam bera olish uchun mo'ljallangan vosita va texnologiyalarni o'z ichiga oladi.

Quyidagi bosqichma-bosqich qo'shish texnologiyalari inklyuziv ta'limda yordam bera olish uchun foydalanilishi mumkin: Individual o'quvchilarning o'rganish jarayonida moslashtirilgan ta'lim materiallarini taqdim etish uchun foydalaniladi. Bu texnologiya, o'quvchilarning har biridan maxsus talab va qobiliyatlarini hisobga oladi va ularni qanday qilib eng yaxshi o'rganishlari mumkinligini aniqlaydi. Shaxsiy ta'lim platformalari, o'quvchilarning o'rganish darajasini baholash, ularning ma'lumotlarini tahlil qilish, va ularga moslashtirilgan shaxsiy dasturlarni taqdim etish uchun ishlatiladi.

Interaktiv ta'lim ilovalari va dasturlari, o'quvchilar bilan birebir ishlash va ularning ma'lumotlarni oshirishda, har bir o'quvchining o'rganish darajasini hisobga oluvchi shaklga olishda yordam bera olishi mumkin. Ular o'quvchilarning o'rganishini oshirish va ularni motivatsiyalash uchun mo'ljallangan bo'lishi kerak. O'yinlash uchun texnologiyalar, o'quvchilarning o'rganish jarayonlarini o'zgartirish, ularga ilham bering va ularni qanday qilib ko'rishlari va o'rganishlari uchun o'yinlashga olib kelish uchun foydalaniladi. Bu texnologiyalar o'quvchilarni ta'limga qiziqishlarini oshirish va ularga motivatsiya bering uchun mo'ljallangan.

Onlayn hamkorlik vositalari, o'quvchilarning bir-biri bilan hamkorlik qilish, jamoat bilan bog'lanish, va ma'lumot almashishlari uchun foydalaniladi. Bu texnologiyalar o'quvchilarning tajribalarini almashish, ularga qanday qilib bir-biriga yordam bera olishlari uchun mo'ljallangan bo'lishi kerak. Virtual o'qish xonalari, o'quvchilarning onlayn tarzda darslarni qo'llashlari uchun foydalaniladi. Ular o'quvchilarning doimiy ravishda ta'lim olishlarini va o'zlarini rivojlantirishlarini ta'minlash uchun mo'ljallangan bo'lishi kerak.

Inklyuziv ta'lim texnologiyalari, har qanday darajada ta'lim olayotgan o'quvchilar uchun ma'lumotlarni, texnologiyalarni, va resurslarni osonroq, samaraliroq va

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th March, 2025

o'quvchilar uchun qulay qilishda foydalanishni maqsadga oladi. Bu texnologiyalar, o'quvchilarning har birining zarur ma'lumotlarni o'rganishiga, amaliyotlarini rivojlantirishiga va ta'lim jarayonini mustahkamroq qilishiga yordam beradi. Ular, o'quvchilarning farzandlari uchun ta'limni yanada yaxshi qilish, bilim va ko'nikmalarni o'rganishda yordam bera olish uchun ham muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Smith, J. (2020). *Inclusive Education Technologies: The Path Ahead*. Journal of Special Education Technology, 35(2), 85-93.
2. Johnson, A. & Lee, R. (2021). *Virtual Reality in Education: Bridging the Learning Gap*. International Journal of Educational Technology, 16(4), 112-119.
3. Rodriguez, P. (2022). *Adaptive Learning Systems for Inclusive Classrooms*. Educational Review, 45(3), 220-230.
4. Cooper, T. et al. (2021). *Enhancing Learning through Collaboration: Online Tools for Special Education*. Special Education Insights, 10(1), 57-67.
5. Sadirova K. Improving the methods of teaching visual activity to students with hearing impairments based on an innovative approach //ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. – 2022. – T. 12. – №. 9. – C. 27-30.